

ČASOPIS

CPIV

CENTRA PODPORY INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

centra podpory
inkluzivního vzdělávání

JSME INkluzivní

TENTO PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY

EVROPSKÁ UNIE

esf

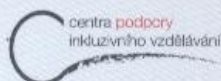
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

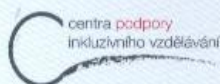
Kdo jsme

Projekt CPIV je individuální projekt národního Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, jehož partnerem je Institut pedagogicko psychologického poradenství ČR. Projekt je spolufinancován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu.

Projekt se zaměřuje na ověření a nastavení inkluzivních podmínek především v základních školách v ČR. Ve vybraných lokalitách v ČR se nacházejí Centra podpory inkluzivního vzdělávání, která pokrývají svými službami všechny kraje. CPIV vytvářejí na vybraných školách v regionu, ve spolupráci s vedením těchto škol, podmínky pro vzdělávání žáků s různými možnostmi a schopnostmi, nastavují a sledují pravidla rovnosti v přístupu ke vzdělávání, zvláště pak u žáků s potřebou podpůrných opatření.

Co nabízíme

- Průběžnou konzultační a poradenskou podporu při poskytování psychologických a speciálně-pedagogických služeb a poskytování sociálního poradenství
- Odbornou podporu při vytváření individuálního vzdělávacího plánu (IVP)
- Odbornou pomoc při přípravě Školního podpůrného programu (Špp)
- Projektové poradenství
- Zprostředkování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- Zprostředkování pomůcek na podporu inkluzivního vzdělávání
- Poradenství při získávání asistentů pedagoga, logopedů atp.
- Pomoc při vytváření strategie prevence sociálně patologických jevů
- Součinnost při získávání dat – analytická činnost

Komu je projekt určen

- Pedagogickým pracovníkům mateřských a základních škol, základních škol praktických a speciálních, středních škol a odborných učilišť, pracovníkům školských poradenských zařízení
- Žákům mateřských a základních škol, základních škol praktických a speciálních, středních škol a odborných učilišť
- Pracovníkům středisek výchovné péče
- Pracovníkům školských zařízení pro DVPP
- Pracovníkům neziskových organizací
- Profesionálním sdružením působícím ve školství

www.cpiiv.cz

TENTO PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY

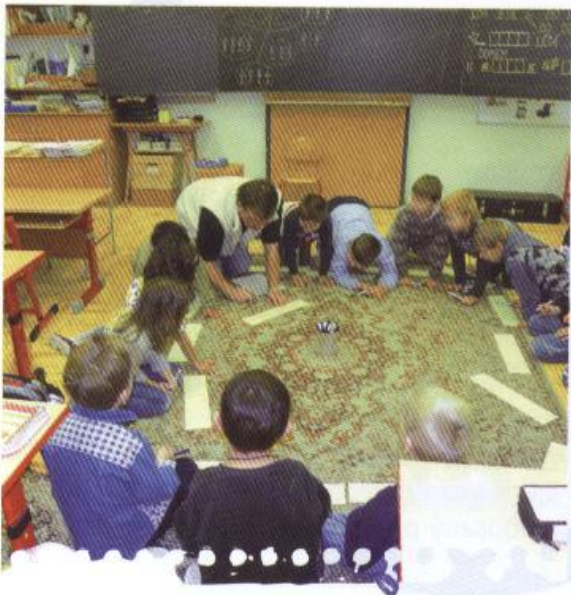
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Malotřídky stojí za to

Mgr. Ivana Kotrbatá, Mgr. Lucie Hlávková (CPIV Plzeň)

Když jsme se na jaře s kolegy z plzeňského *Centra podpory inkluzivního vzdělávání* poprvé vydali na jižní Plzeňsko do školy, která se zapojila do našeho projektu, ještě jsme netušili, že zde dostaneme příležitost nahlédnout do výchovně-vzdělávacího procesu, který této malotřídní vesnické škole může závidět kdejaká větší a materiálně mnohem lépe vybavená škola.

Ve třech třídách tu vyučují 5 ročníků – samostatně se vyučuje jen v 1. ročníku; ve 2.–5. ročníku probíhá výuka ve dvou spojených třídách. Najdeme tu poměrně pestrou skladbu žáků – děti s poruchami učení a chování, děti z dětského domova, děti ze sociálně slabších rodin. Těm všem věnují učitelé individuální péči. Pečlivě pro ně promýšlejí organizaci výuky, využívají efektivní metody a formy práce. Hodiny v takové škole jsou samozřejmě velmi náročné na přípravu – učitelé si chystají učivo pro každý ročník, přičemž všechny činnosti a postupy při vyučování na sebe musí navazovat. Jedině tak lze zabezpečit, aby mělo vyučování spád, aby docházelo k pravidelnému kombinování činností a využívání pro žáky zajímavých technik a různých projektů. Na jednotlivých projektech pracují děti ve věkově smíšených skupinách a společně také plní zadané úkoly. Učitelé při výuce využívají související mezipředmětová spojení, jako např. tradice – říkadla – tvořivá dílna – dramatizace – divadlo – veřejné vystoupení – básně – cvičení.

Třída při samostatném plnění zadaného úkolu nepracuje jako celek – na úlohách pracuje vždy jen jedna část třídy. Ostatní žáci mezitím pracují společně s učitelem. Například v hodinách českého jazyka se střídají jednotlivé ročníky v samostatné práci s učebnicí a přepisováním úkolu z knihy do sešitu a ve čtení s doplňujícími úkoly, které se vztahují k porozumění textu. Poté se ročníky spojují při práci na tabuli, kde má každý ročník připravené cvičení a úkoly podle právě probíraného učiva. Všichni žáci se v práci vystřídají, mladší se učí od starších. V hodinách se uplatňují i oživující zábavné prvky. Vždy závěrem hodiny se najde prostor pro hodnocení třídy a také pro sebehodnocení žáků.

Škola také realizuje dlouhodobý projekt „I z nás budou dospělí“, který podporuje motivaci žáků. Tento projekt spočívá v každodenním získávání kreditů za správné plnění žákovských povinností, žáci tak mají větší motivaci k aktivnějšímu přístupu k učivu. Projekt je vždy na konci školního roku vyhodnocen a žáci získávají za získané kredity odměny. V malotřídní škole se také učitelé kreativně realizují při výrobě učebních pomůcek a pracovních listů, které obvykle vyrábějí přímo na míru potřebám jednotlivých dětí ve třídě. I v tom lze spatřovat velkou výhodu škol rodinného typu.

Během naší návštěvy ve škole jsme se přesvědčili, že učitelé dobře znají nejen „své“ žáky ze třídy, ale všechny děti, které chodí do školy. Navíc jsou dobře seznámeni i s jejich rodinným zázemím, což je nesporná výhoda pro další spolupráci. Právě rodiče žáků škola aktivně zapojuje do řady akcí, které pořádá. Rodiče se proto podílejí na organizaci různých odpoledních akcí školy, pomáhají zajistit mimoškolní činnost žáků a také pomáhají dětem tvořit výrobky pro jarmarky, besídky, školní představení a dílny. Co ovšem většinou nemohou malotřídní vesnické školy ani přes veškerou snahu nabídnout, je větší množství zájmových aktivit nebo nepovinných předmětů. Důvod tohoto nedostatku je prostý – malé množství pedagogických pracovníků. Často také bývá problémem materiálně-technické zázemí takových škol.

Na druhou stranu však děti v malotřídní škole mají s učiteli úzké vztahy, což se jeví jako velmi výhodné při řešení různých problémů, ať již se jedná o obtíže s učivem či o problémy ve výchově. Ve škole panuje příjemná, uvolněná atmosféra – dalo by se říci téměř rodinná. Pedagogičtí

pracovníci si vždy najdou čas, aby mohli děti vyslechnout, poradit jim, pochválit či povzbudit. Všichni se navzájem dobře znají a zajímají se jeden o druhého. Další obrovskou výhodou „školy přes náves“ je i to, že většině dětí odpadá časné ranní vstávání, které jak pro ně, tak pro jejich rodiče představuje zbytečnou stresovou zátěž, a také komplikované dojíždění do školy autobusem nebo vlakem.

Mnoho lidí má však stále vůči malotřídním školám předsudky. Tyto předsudky ovšem obvykle většinou pramení z nedostatku informací nebo z prosté neznalosti prostředí a způsobu výuky v malotřídní škole. Většinou se při naší práci v rámci projektu CPIV setkáváme s názory, že malotřídní škola není schopná poskytnout dětem kvalitní vzdělání v takové míře, jako škola „klasická“. Dalším běžným názorem je, že malotřídní škola je v porovnání se školou klasickou po stránce materiálního vybavení zaostalá, že trpí nedostatkem aprobovaných pedagogických pracovníků, že učitel se v takové škole nemůže plně věnovat všem dětem ve třídě. Vyskytly se také obavy, zda během vyučovací hodiny v malotřídní škole neruší jedni žáci druhé, či dokonce zda žáci nižších ročníků výuku svých starších žáků nezdržují. Výše popsany příklad školy na jižním Plzeňsku však dokazuje, že tyto obavy jsou liché.

Malotřídní školy rodinného typu představují pro děti a jejich rodiče nejen výchovně-vzdělávací instituci, ale především zázemí, pro které je charakteristická pravidelná komunikace a vzájemná spolupráce, informovanost, empatie a vzájemné pochopení. Přesvědčili jsme se, že jsou to školy, do kterých se děti těší. Lví podíl na fungování tohoto zázemí mají samotní učitelé. Na nich záleží, jakou vytvoří ve škole atmosféru, jak bude probíhat samotná výuka a práce s žáky a jaké nakonec budou její výsledky.